

Andra söndagen i Påsk

Påskens vittnen

²⁷Därefter sade han till Tomas: »Räck hit ditt finger, här är mina händer; räck ut din hand och stick den i min sida. Tvivla inte, utan tro!» ²⁸Då svarade Tomas: »Min Herre och min Gud.»
– Joh 20:27-28

”Det enda jag kan vara säker på är mina tvivel”, skrev den franska filosofen Jacques Derrida i mitten av 1900-talet, och sammanfattade på många sätt den postmoderna västvärldens förhållande till sanning och kunskap. Vi lever i en föränderlig värld där ”sanningarna” snabbt avlöser varandra och där olika tvärsäkra verklighetsbeskrivningar tävlar om utrymmet i våra informationskanaler. I sådana tider kan förmågan att tvivla vara livsviktig. Att ta till sig världen utan källkritik kan vara som att cykla på en slak vajer med förbundna ögon.

Som kristna har vi ett komplicerat förhållande till tvivel. Å ena sidan finns tanken på tvivlet som ett hot mot vår gudsrelation. Om jag bara kan närma mig Gud i tro, och om tvivlet är detsamma som oförmågan att tro, då blir det till slut det enda som verkligen kan skilja mig från Honom. Det är en skrämmande tanke, för i alla svårigheter och lidanden kan jag alltid närma mig Gud i tro, men i tvivlet står jag i så fall helt ensam.

Å andra sidan finns det också ett slags medvetet tvivel inbyggt i den kristna församlingens arvs massa. Jesus presenterade sig själv som *Sanningen* (Joh 14:6), och att vara kristen är att höra till dem som mött och blivit förälskade i Honom. Det gör oss, eller borde i alla fall göra oss, naturligt misstänksamma mot allt och alla som vill göra samma anspråk. Den som älskar Sanningen nöjer sig helt enkelt inte med något mindre.

Det är detta Paulus ger uttryck för när han uppmanar församlingen i Thessaloniki att inte förakta några profetior ”*men pröva allt och ta vara på det som är bra*” (1 Thess 5:20-21). Den första församlingen var experter på källkritik, årtusenden före Derrida och poststrukturalisterna.

När lärjungen Tomas några dagar efter Påsken får höra av sina kamrater att Herren lever, och att de har sett honom, är han nyktert skeptiskt. Han hade själv sett Jesus föras bort och avrättas. Vad de andra hävdar strider mot allt förnuft! Tänk att de ens kan antyda något sådant när han går där och sörjer en nära vän!

Tomas behöver mer: ”*Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka fingret i spikhålen och sticka handen i hans sida tror jag det inte*”. Vi måste akta oss för att avfärda hans tvivel som andlig svaghet – Tomas visar integritet och djup respekt för minnet av sin Mästare.

Men även om det var fullt rimligt att avfärda de andra när de menade att Jesus levde, blir det genast mer komplicerat när Mästaren själv dyker upp och hävdar samma sak...

En vecka senare är vännerna åter samlade, bakom låsta dörrar. Då står Jesus själv plötsligt mitt ibland dem. Han hälsar dem med frid, och vänder sig sedan direkt till Tomas: ”*Räck hit ditt finger, här är mina händer; räck ut din hand och stick den i min sida. Tvivla inte utan tro!*” Lägg märke till att Tomas inte blir bortvisad för sin oförmåga att tro. Istället uppmanas han att sträcka fram sina tvivel till Jesus, så att stadig och beprövad tro kan växa fram.

Resultatet blir att Tomas får en ny bekännelse och en fördjupad relation till Jesus. Tidigare hade han känt honom som en vis och älskad läromästare; nu får han lära känna honom som den Korsfäste och Uppståndne Herren.

Detta möte säger något viktigt till oss som kämpar med tro och tvivel. För det första visar det oss att tvivlet inte hindrar Kristus från att nå oss. Även när vi har svårt att se Gud är vi själva fullt synliga för Honom.

Att leva i tvivel kan vara smärtsamt och skrämmande, särskilt om det pågår länge. Men det kan i sig inte skilja oss från Guds kärlek i Jesus Kristus. Och när våra ärliga tvivel sträcks ut till honom kan de, precis som för Tomas, faktiskt öppna vägen till en fördjupad relation till en levande och verklig Gud, och öppna våra hjärtan för en ny bekännelse.

För det andra ger berättelsen oss en viktig påminnelse om Sanningens karaktär. När Tomas frågar sig vad som är sant sträcker Jesus fram sina sår. Måttet som prövar sanningshalten i lärjungarnas berättelse är i slutändan den Korsfäste själv. Den principen gäller för allt i världen som vill kallas sanning.

I mötet med Tomas kallar Jesus de sina, ända in i vår tid, att återupptäcka konsten att pröva "sanningarna" som elden prövar guld, och att vända blicken till Honom som ensam är sann.

Oavsett om budskapen kommer från mäktiga politiker, hyllade bloggare eller välkända förkunnare i kristna medier, har vi bara ett mått på trovärdighet. Och vilket budskapet än är behöver vår respons vara att lyfta upp det till den Korsfäste och se om vi känner igen Hans anletsdrag.

Att vara Påskens vittnen innebär att avvisa varje anspråk på sanning som inte har korsets märken på sin kropp. Från och med påskdagens morgon finns ingen Sanning, ingen Kärlek och ingen Gud, som inte ryms i såren i Kristi utsträckta händer.

Som kristna har vi ett komplicerat förhållande till tvivel, därför att vi har ett komplicerat förhållande till Sanningen. Och poängen är att det är just det – ett förhållande. Sanningen är ingen ideologisk princip, ingen samling värderingar och ingen logisk formel. Sanningen är en levande person som

har namnet Jesus. Och det bästa sättet att lära sig skilja mellan sant och falskt är att lära känna och älska Honom. Den som älskar Sanningen märker snart att inget annat duger!

Tvivel finns i alla relationer, och ibland är vår bekännelse inte mer än ett desperat rop, som när den sjuke pojkens far ropade till Jesus: "*Jag tror! Hjälp min otro!*" (Mark 9:24). Då får vi lita på evangeliet som lovar oss att Han står kvar, med sina sårmärkta händer utsträckta, redo att ta emot våra tvivel och våra frågor. Han är inte rädd för dem, och det behöver vi inte heller vara. När våra ärliga tvivel möter Kärlekens sår kan en djupare relation födas, och vi kan få se mer av vem Han är. Vår ärlighet och Guds Kärlek är tillsammans den bästa grogrunden för verkligt bäraktig tro. För Tomas öppnade de vägen till en ny livsavgörande bekännelse: "*Min Herre och min Gud!*"

Vi ber:

Herre Jesus Kristus,

i Dig finns vishetens och kunskapens alla skatter gömda.

Tack för att Du alltid är nära oss,

och ser oss även när vi själva inte ser klart.

*Ge oss modet att inte tysta våra frågor och gömma våra tvivel,
utan bära fram dem till dig, utan fruktan att bli bortvisade.*

Och när oron griper oss, led oss, helige Ande,

genom dimman till ett evigt Kors och en tom grav,

där nytt hopp och stadig tro kan återfödas.

*Lär oss att älska Dig som är Sanningen, och låt Ditt ljus lysa i oss,
som ett ledljus för alla som gått vilse i världen.*

Dig tillhör all ära, makt och härlighet, i evighet

Amen